

POLSKIE STOWARZYSZENIE
ZERO
WASTE

Mniej
znaczy
więcej!

SUPERBOHATEROWIE

ZERO WASTE

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI

Zasada 5R - z j. ang.

1. REFUSE 2. REDUCE 3. REUSE
4. REPAIR 5. RECYCLE, czyli...

1. REZYGNUJ
2. REDUKUJ
3. REUŻYWAJ
4. REPERUJ
5. RECYKLINGUJ

CO TO JEST ZERO WASTE?

TO STYL ŻYCIA, ZGODNIE Z KTÓRYM STARAMY SIĘ :

- NIE MARNOWAĆ ZASOBÓW NATURALNYCH
- OGRANICZAĆ ILOŚĆ ODPADÓW

ZER WASTE

„Zerolekcja” to przypomnienie i podsumowanie wiedzy o zero waste („ekolekcji”), omawianej w 1. edycji akcji MZW! W dolnym rogu znajdziesz zawsze odnośnik do ekolekcji, w której znajdziesz więcej informacji na dany temat:

Możesz tutaj skorzystać ze slajdu „?”. Znajdziesz pod koniec ekolekcji. Zapytaj uczniów, czy słyszeli już termin „zero waste” (z j. ang. 'waste' znaczy „marnotrawstwo”, ale też „odpady”). Wyjaśnij, że „zero waste” to styl życia, zgodnie z którym staramy się nie marnować zasobów oraz generować jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska. Zero waste to obecnie ruch rozpoznawalny na całym świecie. Jego członkowie opowiadają się za ekologicznymi alternatywami i są świadomi własnego wpływu na środowisko. Celowo używają słowa odpady, a nie śmieci. Śmieci kojarzą się z czymś bezwartościowym. Odpady to cenne zasoby i surowce, które można z nich odzyskać.

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI

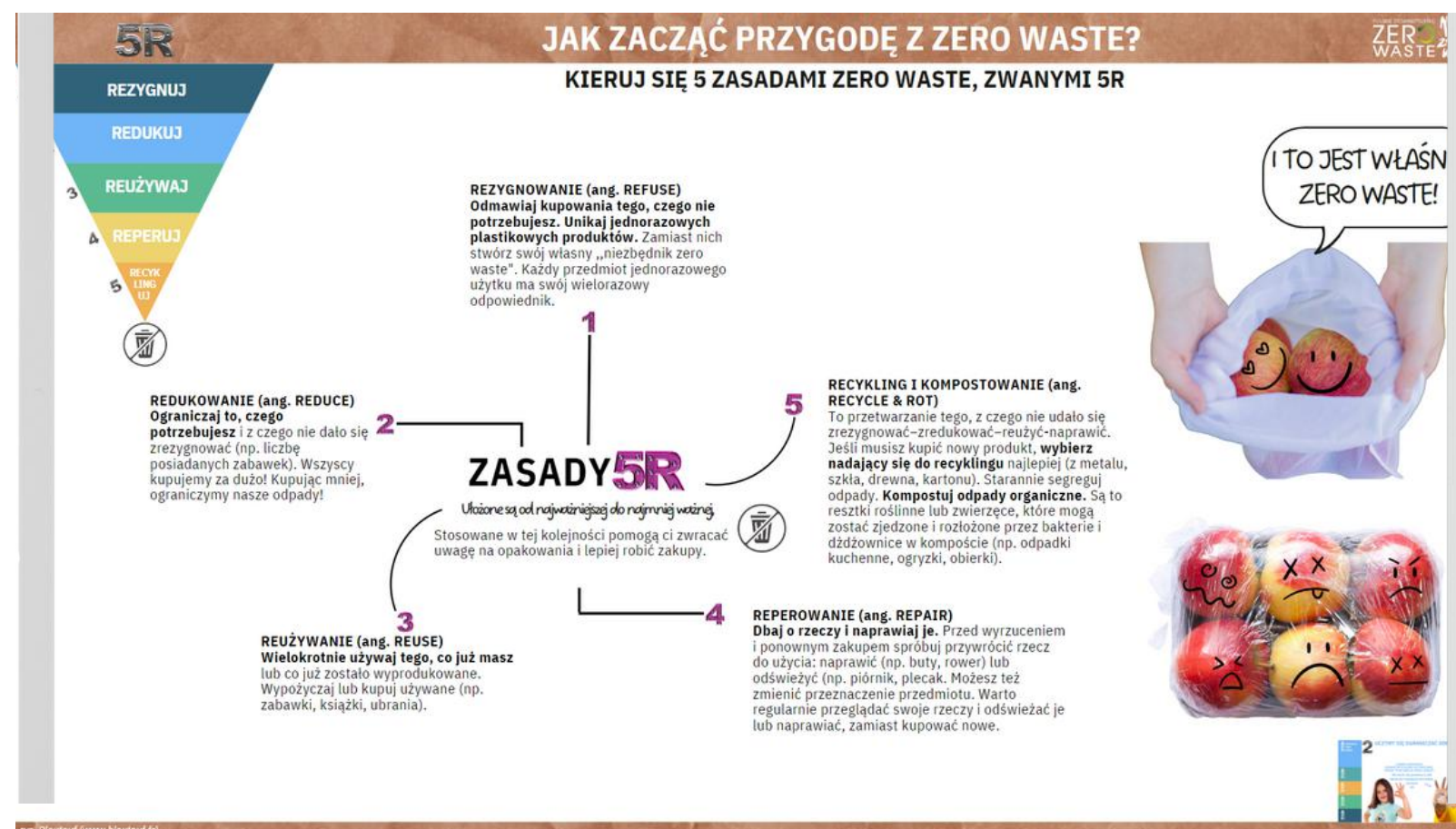
Mniej
znaczy
wiecej!

O niezbędniku zero waste przeczytasz na str. 6 tej prezentacji. W skrócie to przedmioty wielorazowego użytku, które pomogą nam zastąpić te najczęściej używane jednorazowe, zwłaszcza zrobione z plastiku.

Zapytaj uczniów, czy znają termin „recykling”? Jeśli nie, wyjaśnij, że recykling oznacza ponowne użycie, powrót do obiegu. Wg definicji recykling to powtórne wykorzystywanie odpadów, prowadzące do wytworzenia nowego produktu, którego celem jest zmniejszenie nadmiernego eksploataowania złóż naturalnych oraz zmniejszenie ilości śmieci. Kompostowanie odpadów organicznych, czyli resztek roślinnych, to bardzo ważny element recyklingu.

Zaproponuj uczniom, aby z pomocą rodziny lub sąsiadów spróbowali znaleźć w najbliższej okolicy różnego rodzaju punkty naprawcze - serwisy, punkty rzemieślnicze, lokalną „złotą rączkę”. Stworzenie takiej lokalnej „mapy naprawczej” może być bardzo pomocne. Możecie też dopisać te punkty do „Polskiej Mapy Zero Waste”.

Sprawdźcie, czy w waszej okolicy znajduje się jakiś osiedlowy, gminny lub miejski kompostownik. Zrób z uczniami sondę klasową, ilu z nich ma kompostownik w swoim gospodarstwie domowym. A może któryś z uczniów opowie coś więcej o kompostowaniu?

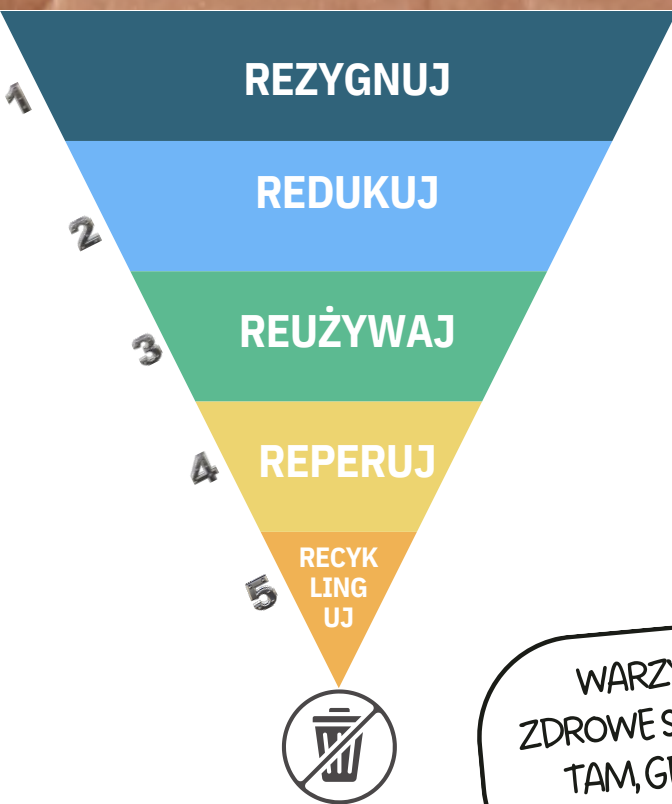
Zaproponuj uczniom, aby z pomocą rodziny lub sąsiadów spróbowali znaleźć w najbliższej okolicy różnego rodzaju punkty naprawcze - serwisy, punkty rzemieślnicze, lokalną „złotą rączkę”. Stworzenie takiej lokalnej „mapy naprawczej” może być bardzo pomocne. Możecie też dopisać te punkty do „Polskiej Mapy Zero Waste”.

Wiele rzeczy da się naprawić. Zastanówcie się wspólnie z uczniami, czy w waszym otoczeniu są jakieś punkty naprawy. A może znacie osoby, które tym się zajmują? Warto popytać w swoich domach, czy mamy jakieś rodzinne „złote rączki”. Poproś, aby uczniowie zastanowili się, co potrafiliby naprawić sami, a co z pomocą dorosłych. A może w rodzinie któregoś z uczniów znajdzie się fachowiec „na wagę złota”?

Każdy z nas posiada przedmioty, których używa na co dzień (np. ulubione zabawki, gry, przybory, urządzenia) oraz takie, z których korzysta sporadycznie, a więc pewnie mógłby się bez nich obejść. Poproś uczniów, żeby zastanowili się, jak dużo przedmiotów z tej drugiej grupy przechowują w swoich pokojach. Może jest to dobry moment, aby przekazać je komuś, kto dużo lepiej je wykorzysta? Zaproponuj uczniom, aby co jakiś czas zorganizowali w domu dzień przymiarek i razem z rodzicami, rodzeństwem zdecydowali, które ubrania odłożyć do oddania. Przypomnij uczniom, aby wymienianie się ubraniami zawsze konsultowali z rodzicami.

Czy wiesz, gdzie w waszej okolicy znajduje się najbliższy PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych)? Spróbuj dowiedzieć się, czy organizuje on jakieś specjalne wydarzenia, np. ścieżki edukacyjne, wymiany sąsiedzkie itp. Wokół nas jest wielu ludzi potrzebujących, wielu z nas też pozbywa się przedmiotów, które nadal są w dobrym stanie. Czasami PSZOK jest miejscem, które odpowiada na potrzeby jednych i drugich.

...PRZESTAJESZ KUPOWAĆ RZECZY JEDNORAZOWE I W NIEPOTRZEBNYCH OPAKOWANIACH:

WARZYWA, PIECZYWO,
ZDROWE SŁODYCZE KUPUJESZ
TAM, GDZIE SĄ DOSTĘPNE
LUZEM, NA WAGĘ.

OWOCE PAKUJESZ DO WŁASNYCH
WORECZKÓW I WKŁADASZ DO WŁASNEJ
TORBY. ZAMIAST KUPOWAĆ WODĘ W
PLASTIKOWEJ JEDNORAZOWEJ BUTELCE,
NOSISZ WŁASNY BIDON.

TO TYLKO DZIECI...
BEZ SUPERMOCY,
BEZ KOSTIUMU
SUPERBOHATERA...

A JEDNAK TO ONE URATUJĄ
ŚWIAT - A ICH SUPERMOCĄ
JEST ZERO WASTE!

5R **SPRÓBUJ WYOBRAZIĆ SOBIE, ŻE...** **ZERO WASTE**

1 REZYGNUJ
2 REDUKUJ
3 REUŻYWAJ
4 REPERUJ
5 RECYKLUJ

...PRZESTAJESZ KUPOWAĆ RZECZY JEDNORAZOWE I W NIEPOTRZEBNYCH OPAKOWANIACH:

WARZYWA, PIECZYWO, ZDROWÉ SŁODYCZE KUPUJESZ TAM, GDZIE SĄ DOSTĘPNE LUZEM, NA WAGĘ.

OWOCE PAKUJESZ DO WŁASNYCH WORECZKÓW I WKŁADASZ DO WŁASNEJ TORBY. ZAMIĄST KUPOWAĆ WODĘ W PŁASTIKOWEJ JEDNORAZOWEJ BUTELCE, NOSISZ WŁASNY BIDON.

TO TYLKO DZIECI... BEZ SUPERMOCY, BEZ KOSTIUMU SUPERBOHATERA...

A JEDNAK TO ONE URATUJĄ ŚWIAT - A ICH SUPERMOCĄ JEST ZERO WASTE!

LOKALNY ROLNIK

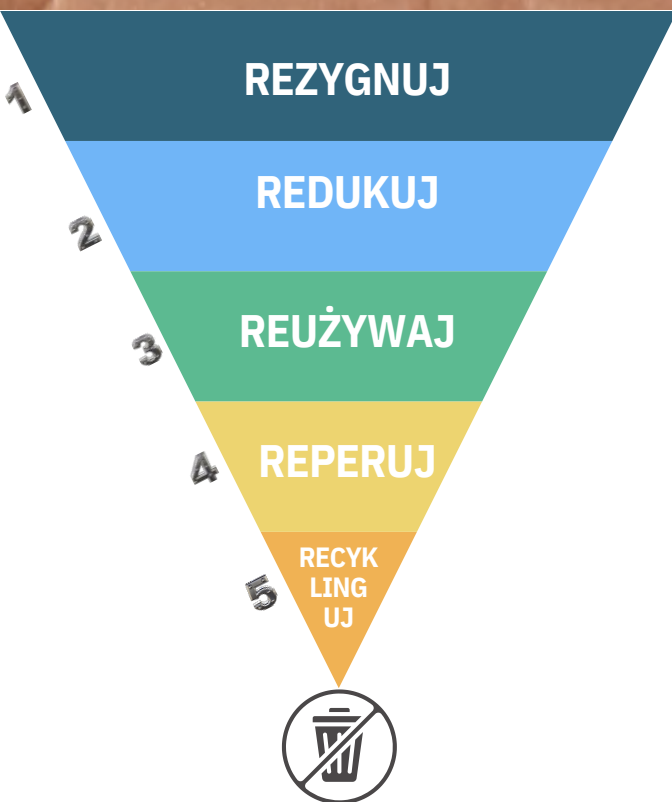
2

www.bloutad.pl

Zanim przejdziesz do str. 4, możesz użyć slajdu „?”, a uczniowie mogą zastanowić się, czy któryś z ich codziennych nawyków można uznać za działanie z ducha zero waste. Z pewnością okaże się, że w klasie jest już kilkoro bardziej lub mniej świadomych „zerowastowców”.

Wbrew pozorom dzieci mają ogromną moc zmieniającego świata. Często najlepiej potrafią dotrzeć do swoich najbliższych dorosłych i wpłynąć na zmianę ich postaw. Zaproponuj uczniom, aby zastanowili się wspólnie z bliskimi, jak mogą razem zmienić swoje codzienne nawyki, np. podczas zakupów, przygotowywania posiłków, sprzątnięcia czy czynności higienicznych.

DLACZEGO TAK WAŻNE JEST OGRANICZANIE ODPADÓW? PONIEWAŻ POMAGA ZMNIJSZYĆ ICH NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO.

DZIAŁAJĄC W DUCHU ZERO WASTE, MAMY WPŁYW NA ZMNIJSZANIE ŚLADU EKOLOGICZNEGO I ZACHOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH.

DZIĘKI WSPÓLNYM DZIAŁANIOM KAŻDEJ I KAŻDEGO Z NAS, MOŻEMY CHRONIĆ PLANETĘ!

ZERO WASTE TO NASZA SUPERMOC! PODEJMIJ WYZWANIE I DOŁĄCZ DO NAS!

PSSST!:

GDYBY KTOŚ Z DOROSŁYCH PYTAŁ CIĘ, CO MOŻE ZROBIĆ, BY ULŻYĆ PLANECIE, OTO KILKA WSKAZÓWEK, KTÓRYCH MOŻESZ UDZIELIĆ:

1. Zmniejsz zużycie energii.
2. Korzystaj z transportu publicznego lub spaceruj/roweruj, zamiast jeździć samochodem.
3. Kupuj lokalne produkty.
4. Jedz mniej mięsa/nabiału.
6. Sadź drzewa i siej łąki.
7. Rezygnuj-Redukuj-Reużywaj.

PSSSTI: JEDNYM Z ZADAN KONKURSOWYCH JEST ZOBOWIĄZANIE DO DZIAŁAN W DUCHU ZERO WASTE!

5R DLACZEGO TAK WAŻNE JEST OGRANICZANIE ODPADÓW?
PONIEWAŻ POMAGA ZMNIJSZYĆ ICH NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO.

DZIAŁAJĄC W DUCHU ZERO WASTE, MAMY WPŁYW NA ZMNIJSZANIE ŚLADU EKOLOGICZNEGO I ZACHOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH.

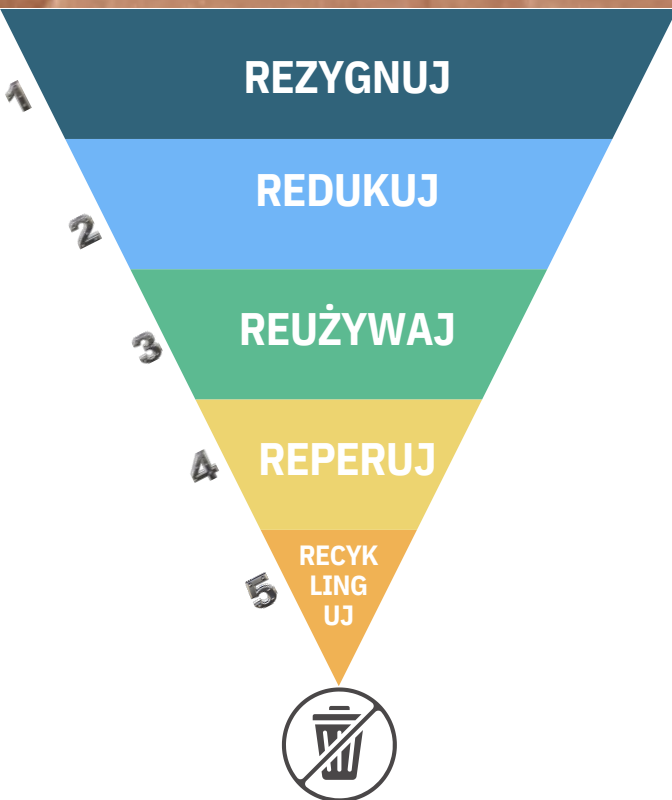
DZIĘKI WSPÓLNYM DZIAŁANIOM KAŻDEJ I KAŻDEGO Z NAS, MOŻEMY CHRONIĆ PLANETĘ!

ZERO WASTE TO NASZA SUPERMOC! PODEJMIJ WYZWANIE I DOŁĄCZ DO NAS!

PSST! : JEDNYM Z ZADANIŃ KONKURSOWYCH JEST ZOBOWIĄZANIE DO DZIAŁAŃ W DUCHU ZERO WASTE

Każdy przedmiot potrzebuje ogromnej ilości energii i surowców do jego wytworzenia, pakowania i transportu. Na każdym z tych etapów wytwarzane są odpady i zanieczyszczenia chemiczne, szkodliwe dla zdrowia. To właśnie określamy mianem „śladu ekologicznego”.

W JEGO SKŁAD POWINNY WCHODZIĆ PRZEDMIOTY WIELORAZOWEGO UŻYTKU, KTÓRE ZASTĄPIĄ TE NAJCZĘŚCIEJ SPOTYKANE JEDNORAZOWE, ZWŁASZCZA ZROBIONE PLASTIKU.

MOCNA TORBA
Zamiast
jednorazowych
foliówek.

BIDON

Nawadniaj się bez uzależniania się od plastikowych butelek. W ciągu dnia uzupełniaj bidon wodą z kranu.

CHUSTECZKA DO NOSA

Wielorazowa, z materiału. Brudną po prostu wrzucić do prania.

Niezbędne zamienniki już na pewno masz, nie musisz się spieszyć z zakupem niczego nowego (to jest właśnie zachowanie w duchu zero waste!). Np. zamiast sporka, użyj widelca i łyżki z domowej szuflady. Woreczki i woskowijkę łatwo zrobić. Serwetkę może zastąpić bandana lub kuchenna ściereczka.

POKAZANE TU PRZEDMIOTY TO TYLKO PRZYKŁADY. DOPASUJ SWÓJ ZESTAW DO SWOICH POTRZEB.

PUDEŁKO / POJEMNIK

Szklane lub plastikowe pudełka z pokrywką, do których wkłada się jedzenie (do szkoły, do pracy, na piknik) lub resztki jedzenia (np. z pikniku). Możesz do niego włożyć nawet mokre produkty, np. sałatkę.

WORECZKI Z MATERIAŁU

Możesz do nich spakować wszystkie suche przekąski, np. mieszankę studencką.

WOSKOWIJKA

Jest lekka, chroni żywność przed wysychaniem lub przeciekaniem. Dopasowuje się do kształtu i wielkości np. jabłka lub kanapki.

SPORK

Połączenie łyżki i widelca, wystarczy też do pokrojenia jedzenia (ang. spoon + fork).

5R STWÓRZ WŁASNY „NIEZBĘDNIK ZERO WASTE”

W JEGO SKŁAD POWINNY WCHODZIĆ PRZEDMIOTY WIELORAZOWEGO UŻYTKU, KTÓRE ZASTĄPIĄ TE NAJCZĘŚCIEJ SPOTYKANE JEDNORAZOWE, ZWŁASZCZA ZROBIONE PLASTIKU.

REZYGNUJ
REDUKUJ
REUŻYWAJ
REPERUJ
RECYKLUJ

MOCHA TORBA
Zamiast jednorazowych foliówek.

BIDON
Nawadniaj się bez uzależnienia się od plastikowych butelek. W ciągu dnia uzupełniaj bidon wodą z kranu.

CHUSTECZKA DO NOSA
Wielorazowa, z materiału. Brudną po prostu wrzuć do prania.

SPORK
Połączenie łyżki i widelca, wystarczy też do pokrojenia jedzenia (ang. spoon + fork).

PUDEŁKO „LANCZÓWKĄ”
Możesz też do niego włożyć nawet mokre produkty, np. sałatkę.

WORECZKI Z MATERIAŁU
Możesz do nich spakować wszystkie suche przekąski, np. mieszankę studencką.

WOSKOWIJKA
Jest lekka, chroni żywność przed wysychaniem lub przeciekaniem. Dopasowuje się do kształtu i wielkości np. jabłka lub kanapki.

Niezbędne zamienniki już na pewno masz, nie musisz się spieszyć z zakupem niczego nowego (to jest właśnie zachowanie w duchu zero waste!). Np. zamiast sporka, użyj widelca i łyżki z domowej szuflady. Woreczki i woskowijkę łatwo zrobić. Serwetkę może zastąpić bandana lub kuchenna ściereczka.

POKAZANE TU PRZEDMIOTY TO TYLKO PRZYKŁADY. DOPASUJ SWÓJ ZESTAW DO SWOICH POTRZEB.

PSST! : JEDNYM Z ZADAŃ KONKURSORÓW JEST STWORZENIE „NIEZBĘDNIKA ZERO WASTE”

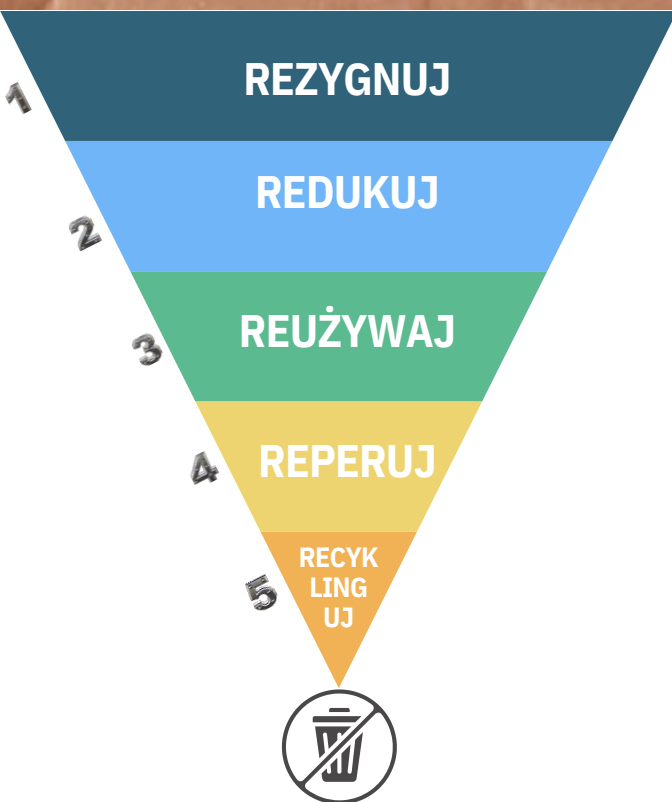
Zaproponuj uczniom, żeby z pomocą dorosłych własnoręcznie uszyli w domu bawełnie lub lniane woreczki. Można do tego wykorzystać starą poszewkę na poduszkę, stary niepotrzebny obrus lub prześcieradło.

Dodatkowo, z tego samego obrusu, prześcieradła czy poszewki, można wykonać pokazane na slajdzie przedmioty wielorazowego użytku: woskowijkę, torbę na zakupy, serwetkę śniadaniową czy chusteczkę do nosa

Woskowijka - bawełniana tkanina pokryta warstwą pszczelego wosku. Dzięki niemu woskowijka pod wpływem ciepła dłoni zmienia kształt, a więc łatwo nią zastąpić woreczki śniadaniowe lub przezroczystą folię „do żywności”.

Woskowijkę można łatwo wykonać samemu domowym sposobem. Wystarczy do tego kawałek tkaniny, trochę pszczelego wosku lub naturalnej woskowej świecy i żelazko. Starty na tarce wosk rozkładamy równomiernie na tkaninie, przykrywamy warstwą papieru do pieczenia i wprasowujemy w materiał rozgrzanym żelazkiem.

Spróbuj razem z uczniami wymyślić jeszcze kilka przedmiotów, które można zastąpić czymś bardziej eko. Może to być również ćwiczenie do samodzielnego wykonania. Młodszy uczniowie mogą też zagrać w grę, do której link znajdziesz w bazie linków w komentarzu dla nauczycieli.

Każdy przedmiot potrzebuje ogromnej ilości energii i surowców, by powstał. Na każdym etapie jego życia wytwarzane są odpady i zanieczyszczenia.

Tę historię wytworzonych odpadów nazywa się śladem ekologicznym przedmiotu.

ROZWIĄZANIE:

Jeżeli będziemy kupować rzeczy używane, nie będziemy produkować nowych szkodliwych odpadów.

PRZYKŁAD:
Do wyprodukowania 1 pary dżinsów (600 g) zużyto 32 kg surowców oraz aż 8000 l wody!
TO WŁAŚNIE ŚLAD EKOLOGICZNY TYCH DŻINSÓW.

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI

5R CO TO JEST ŚLAD EKOLOGICZNY? ZER WASTE

Każdy przedmiot potrzebuje ogromnej ilości energii i surowców, by powstał. Na każdym etapie jego życia wytwarzane są odpady i zanieczyszczenia. Tę historię wytworzonych odpadów nazywa się śladem ekologicznym przedmiotu.

ROZWIĄZANIE:
Jeżeli będziemy kupować rzeczy używane, nie będziemy produkować nowych szkodliwych odpadów.

PRZYKŁAD:
Do wyprodukowania 1 pary dżinsów (600 g) zużyto 32 kg surowców oraz aż 8000 l wody!
TO WŁAŚNIE ŚLAD EKOLOGICZNY TYCH DŻINSÓW.

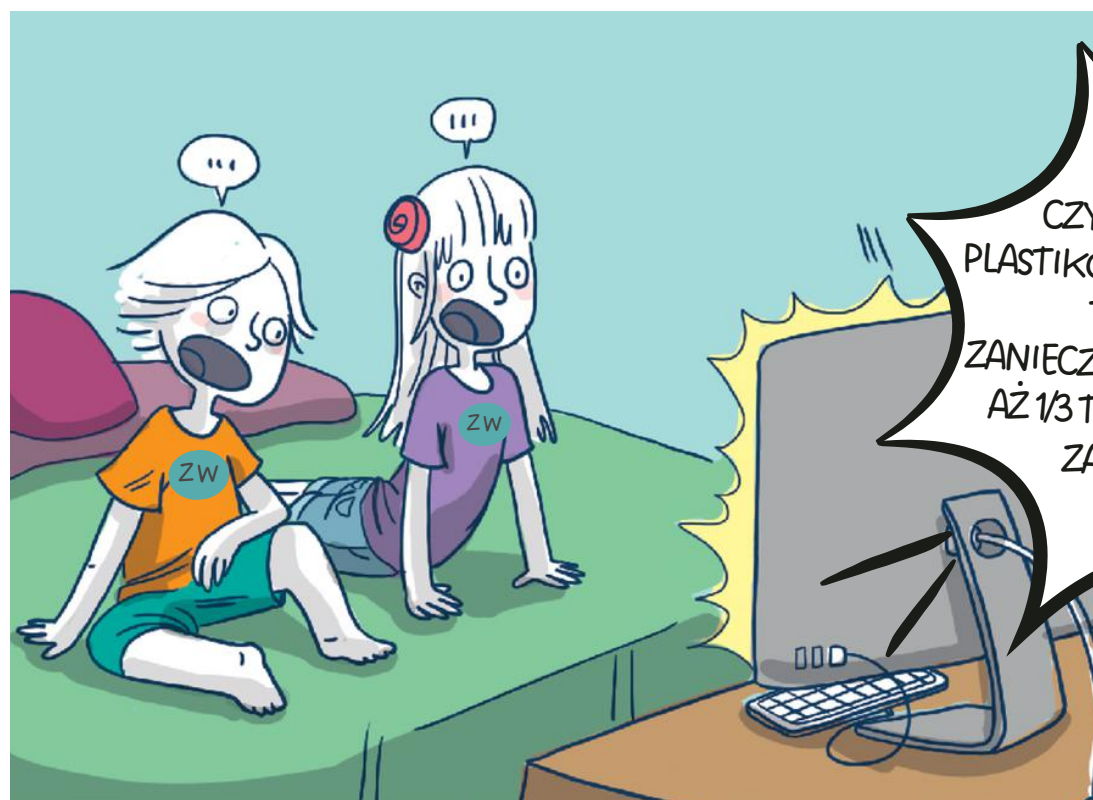
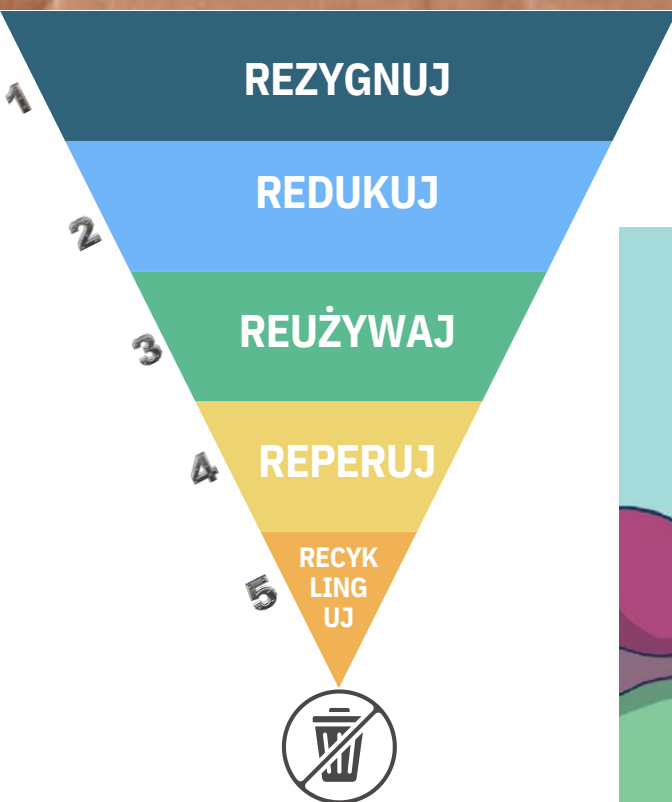

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Białymostku
2. Białostok (www.bialostok.pl)

Zaproponuj uczniom ćwiczenie w klasie, polegające na wypisaniu kilku rzeczy, z których każdy uczeń potrafiłby zrezygnować. Jeśli któryś uczeń wyrazi chęć podzielenia się swoimi rzeczami, doradź, by zrobił to w porozumieniu z dorosłymi. Spróbuj również wskazać miejsca, gdzie można oddać niepotrzebne przedmioty (podzielnie, sklepy organizacji charytatywnych, różne instytucje pomocowe).

Młodszym uczniom może być trudno wyobrazić sobie niektóre wartości liczbowe. Wyjaśnij, że 8000 litrów wody to mniej więcej tyle, ile zmieści się w 40 wannach, a 32 kg to mniej więcej tyle, ile waży przeciętny dziesięciolatek.

NISZCZĄCYCH NASZĄ PIĘKNĄ PLANETĘ, BY CHRONIĆ ŚRODOWISKO I NASZE ZDROWIE!

CZY WIESZ, ŻE JEDNORAZOWE
PLASTIKOWE PRODUKTY I OPAKOWANIA
TO OGROMNE ŹRÓDŁO
ZANIECZYSZCZEŃ NA CAŁYM ŚWIECIE?
AŻ 1/3 TWOJEGO KOSZA NA ODPADY
ZAJMUJĄ OPAKOWANIA!

RATUNKU! TONIEMY
W ZUPIE Z PLASTIKOWYCH
ODPADÓW!

PLASTIK ZNAJDUJE SIĘ TERAZ WE
WSZYSTKICH OCEANACH ŚWIATA,
OD POWIERZCHNI PO GŁĘBINY.

TYLE WAŻY
MŁODY DELFIN
BUTLONOSY

CO SEKUNDĘ DO OCEANÓW
TRAFIA 200 KG ODPADÓW!

ZWIERZĘTA MORSKIE MYŁĄ
WYRZUCANE DO MORZA
ODPADY Z POŻYWNIEM.

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI

Młodszym uczniom może być trudno wyobrazić sobie niektóre wartości liczbowe. Wyjaśnij, że 200 kg odpadów to mniej więcej tyle, ile waży młody delfin butlonosy, dorosły tygrys lub samica niedźwiedzia brunatnego.

Nagromadzone przez prądy morskie odpady, tworzą gigantyczne pływające wysypiska, z których największe to Wielka Pacyficzna Plama Śmieci. Aby pomóc uczniom wyobrazić sobie, jak jest ona gigantyczna, poproś ich, by na mapie Europy wskazali Francję. Wyjaśnij, że plama śmieci zajmuje obszar 6 razy większy.

Zwierzęta morskie, nie mogąc odróżnić plastiku od pożywienia, zjadają wrzucane do morza odpady i często umierają z głodu, mimo że ich brzuchy są pełne... plastiku. Inne przeżywają i trafiają na talerze, zanieczyszczając plastikiem łańcuch pokarmowy człowieka.

Naukowcy wyliczyli, że każdy z nas zjada tygodniowo ok. 5 gramów plastiku. To mniej więcej tyle, ile waży karta płatnicza.

Do 2050 w oceanach będzie wagowo więcej plastiku niż ryb.

Rok 2050 może twoim uczniom wydawać się bardzo odległą perspektywą. Warto jednak zdać sobie sprawę, że będą mieli wówczas trzydzieści kilka lat, czyli będą w wieku swoich rodziców obecnie.

5R
1 REZYGNUJ
2 REDUKUJ
3 REUŻYWAJ
4 REPERUJ
5 RECYKLUJ

**MUSIMY PILNIE ZMNIJSZYĆ ILOŚĆ ŚMIECI,
NISZCZĄCYCH NASZĄ PIĘKNĄ PLANETĘ, BY CHRONIĆ ŚRODOWISKO I NASZE ZDROWIE!**

CZY WIESZ, ŻE JEDNORAZOWE PLASTIKOWE PRODUKTY I OPAKOWANIA TO OGIENNE ŹRÓDŁO ZANIECZYSZCZENIA NA CAŁYM ŚWIECIE? AŻ 13 TWOJEGO KOSZA NA ODPADY ZACMNIA OPAKOWANIA!

TYLE WAŻY MŁODY DELFIN BUTLONOSY

CO SEKUNDE DO OCEANÓW TRAFIA 200 KG ODPADÓW!

ZWIERZĘTA MORSKIE MYŁĄ WYRZUCANE DO MORZA ODPADY Z POŻYWIENIEM.

PLASTIK ZNAJDUJE SIĘ TERAZ WE WSZYSTKICH OCEANACH ŚWIATA, OD POWIERZCHNI PO GŁĘBINY.

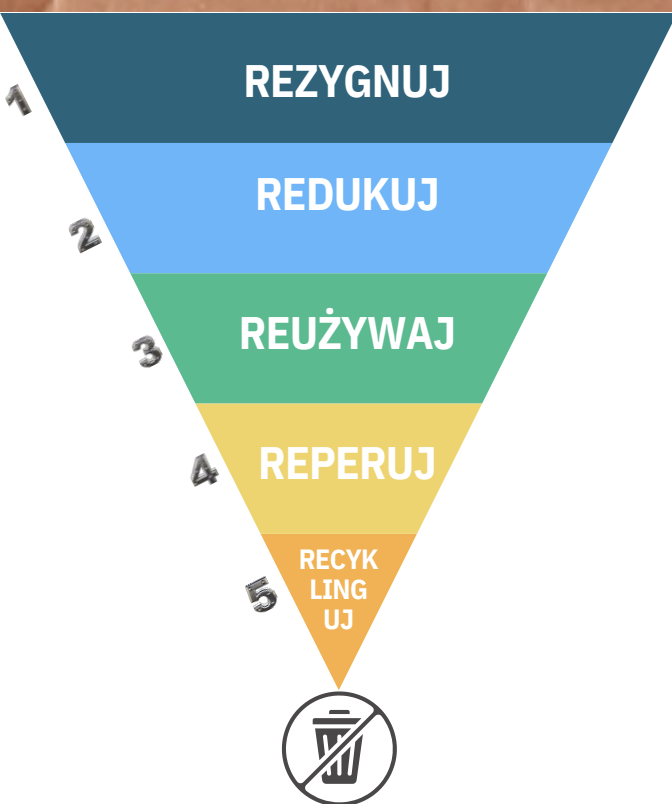
RATUNKU! TONIEMY WZUPIEĆ Z PLASTIKOWYCH ODPADÓW!

4

Niestety tylko niewielka część naszych odpadów trafia do recyklingu, gdzie przerabia się je na równie użyteczne przedmioty. Ogromna ich część trafia do spalarni, które są źródłem zanieczyszczeń chemicznych. Jeszcze więcej odpadów trafia na składowiska, gdzie powodują zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody oraz przyczyniają się do pogłębiania ocieplania klimatu. Część odpadów trafi na niekontrolowane „dzikie” wysypiska np. w lasach. Większość z nich prędzej czy później trafia do morza.

To, jak wygląda nasze otoczenie, zależy od nas wszystkich. Zachęć uczniów, by podczas spacerów i wycieczek do lasu zadbali o przyrodę, nie tylko nie zostawiając odpadów po swoich przekąskach czy napojach, ale również sprząając to, co porzucili inni. Wystarczy zabrać ze sobą worek na śmieci i rękawiczki.

TRZEBA SZYBKO DZIAŁAĆ DLA WSPÓLNEGO DOBRA I TROSZCZYĆ SIĘ O ZIEMIĘ - NASZĄ WSPÓLNĄ PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA.

ZUŻYWAMY WIĘCEJ ZASOBÓW NATURALNYCH, NIŻ PLANETA MOŻE WYTWORZYĆ.

KURCZĄ SIĘ ZASOBY WODY PITNEJ.

ZWIĘKSZAJĄ SIĘ NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNE

JESTEŚMY ŚWIADKAMI NAJWIĘKSZEGO WYMIERANIA GATUNKÓW OD CZASÓW DINOZAUROW.

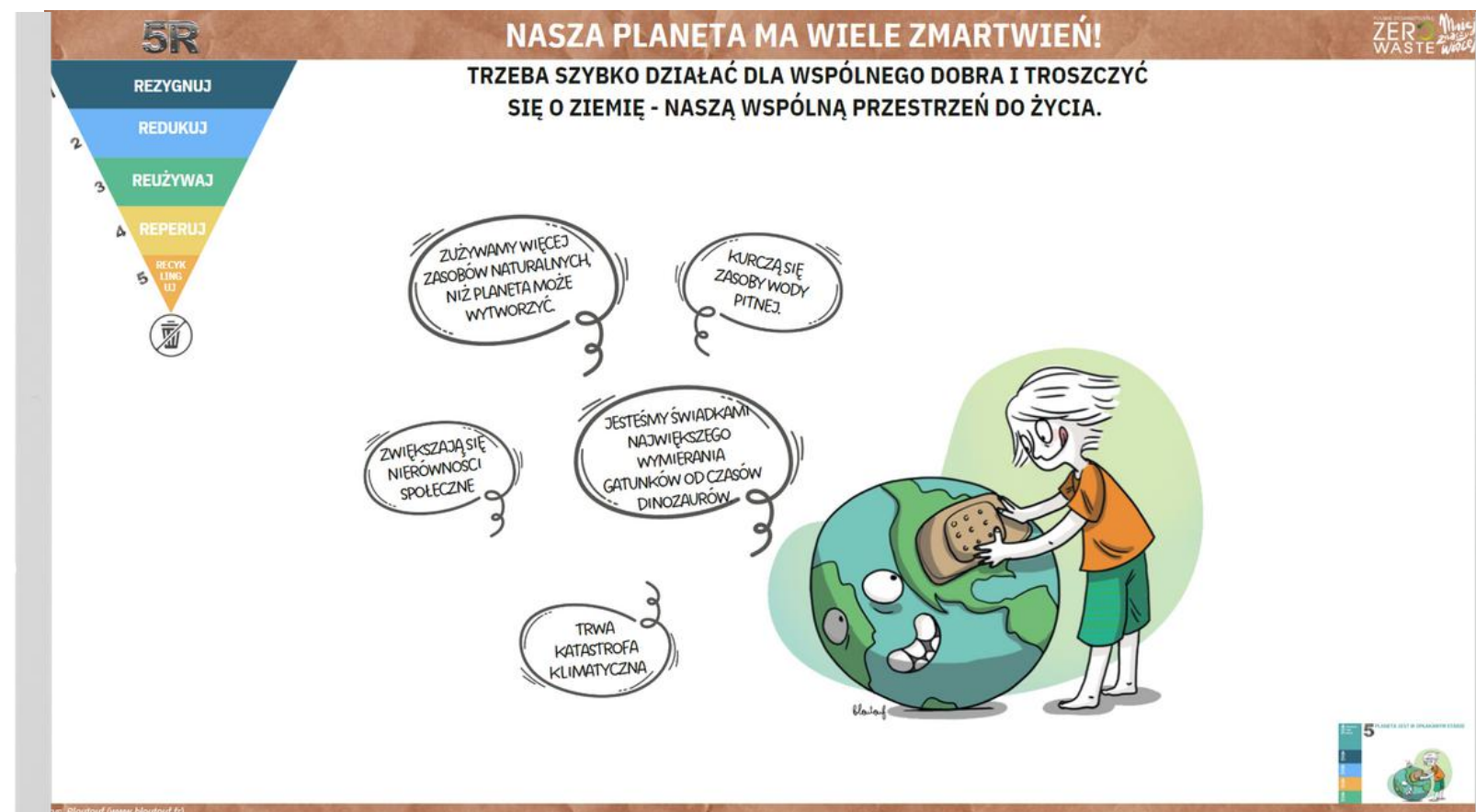
TRWA KATASTROFA KLIMATYCZNA

INFORMACJE DLA NAUCZYCIELI

Żyjemy "na kredyt od lipca każdego roku. To znaczy, że w 7 miesięcy zużywamy to, co powinno nam starczyć na cały rok. Temat ekologii i zrównoważonego rozwoju coraz mocniej przebija się do świadomości ludzi. Jednak nie tylko konsumenci zaczęli zwracać uwagę na te kwestie. Przyciągnęły one także uwagę specjalistów od promocji i marketingu. Często ulegają oni pokusie udawania „ekologiczności” w imię zwiększenia sprzedaży i doraźnej poprawy wizerunku. W ten sposób powstało zjawisko znane jako greenwashing. To strategia marketingowa, której celem jest stworzenie mylnego wrażenia, że dana firma i jej produkty są przyjazne dla środowiska. W wolnym tłumaczeniu greenwashing to: ekościema, zielone mydlenie oczu, zielone kłamstwo.

Starszych uczniów warto zapoznać z pojęciem zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój to międzypokoleniowa solidarność, polegająca na znajdowaniu rozwiązań gwarantujących dalszy wzrost, takich które pozwalają na aktywne włączenie w procesy rozwojowe wszystkich grup społecznych, dając im jednocześnie możliwość czerpania korzyści ze wzrostu gospodarczego. W Polsce zasadzie zrównoważonego rozwoju nadano rangę prawa podstawowego, wynikającego z zapisów Konstytucji RP. Art. 5 ustawy zasadniczej mówi: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.”.

Dwie trzecie świeżej słodkiej wody jest zanieczyszczone w stopniu przekraczającym jej zdolność do asymilacji. Połowa słodkiej wody na Ziemi jest nadmiernie eksploatowana. Wykorzystaj slajd "?". Zaproponuj uczniom klasową burzę mózgów i zbierzcie jak najwięcej pomysłów na oszczędzanie wody w gospodarstwach domowych. Zastanówcie się, jakie okoliczności sprzyjają marnowaniu wody, a jakie działania mogłyby temu zapobiec. Oprócz mycia zębów przy zakręconym kranie, prysznic zamiast wanny, zmywania naczyń w misce z wodą, zasugeruj wykorzystanie tzw. „szarej wody” po myciu owoców, warzyw, gotowaniu (bez soli). Świetnie sprawdzi się do podlewania roślin w ogródku lub do sputkania toalety.

W ciągu ostatnich 50 lat populacja dzikich zwierząt zmniejszyła się o 68%. Wciąż mamy szansę, by ocalić zagrożone gatunki i powstrzymać dalsze zmiany klimatyczne na Ziemi. Jak to zrobić? Zacząć od siebie, zmieniając nawyki: kupować odpowiedzialnie, ograniczać wytwarzanie odpadów. Niezwykle ważne jest, aby edukować siebie i innych, nie ignorować głosu naukowców i aktywistów. Wiedza pozwoli nam wybierać produkty tych marek, które wkładają wysiłek w dbanie o środowisko.

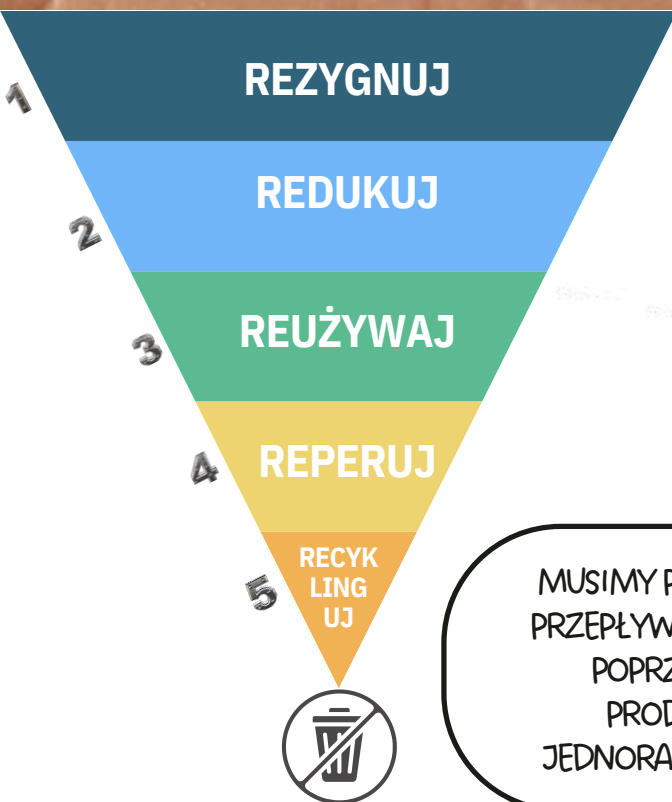
Jeśli poszukujesz, dla siebie lub dla swoich uczniów, sprawdzonych informacji na tematy związane ze zmianami klimatu (globalne ocieplenie), ich przyczyny i skutki, to warto odwiedzić stronę www.naukaoklimacie.pl. Znajdziesz tam teksty, które wyjaśniają fizyczne procesy rządzące klimatem, relacjonują aktualne wyniki badań oraz rozwiewają klimatyczne mity. Więcej na temat Młodzieżowego Strajku Klimatycznego oraz globalnej inicjatywy Fridays for Future dowiesz się więcej ze strony www.msk.earth.

Strona www.wwf.pl zawiera informacje o tym, jakie gatunki zwierząt zagrożone są wyginięciem. Znajdziesz tam precyzyjne dane dotyczące np. ich liczebności (niektórych z nich pozostało zaledwie kilkaset sztuk!), ale także dowiesz się o przedsięwzięciach takich jak Błękitny patrol WWF oraz Strażnicy rzek WWF.

Wyjaśnij uczniom, że prawidłowe sortowanie odpadów i recykling nie jest wystarczającym rozwiązaniem. Najważniejsze jest, aby wypracować w sobie nawyki, dzięki którym odpadów nie będzie przybywać. Pomocna w tym jest zasada 5R.

CELOWO UŻYWAMY SŁOWA ODPADY, A NIE ŚMIECI.

ŚMIECI KOJARZĄ SIĘ Z CZYMŚ BEZWARTOŚCIOWYM. ODPADY TO CENNE ZASOBY I SUROWCE, KTÓRE MOŻNA Z NICH ODZYSKAĆ.

MUSIMY PILNIE POWSTRZYMAĆ PRZEPŁYW PLASTYKU DO OCEANU POPRZECZ ZAPRZESTANIEM PRODUKCJI PLASTYKU JEDNORAZOWEGO UŻYTKU!!!

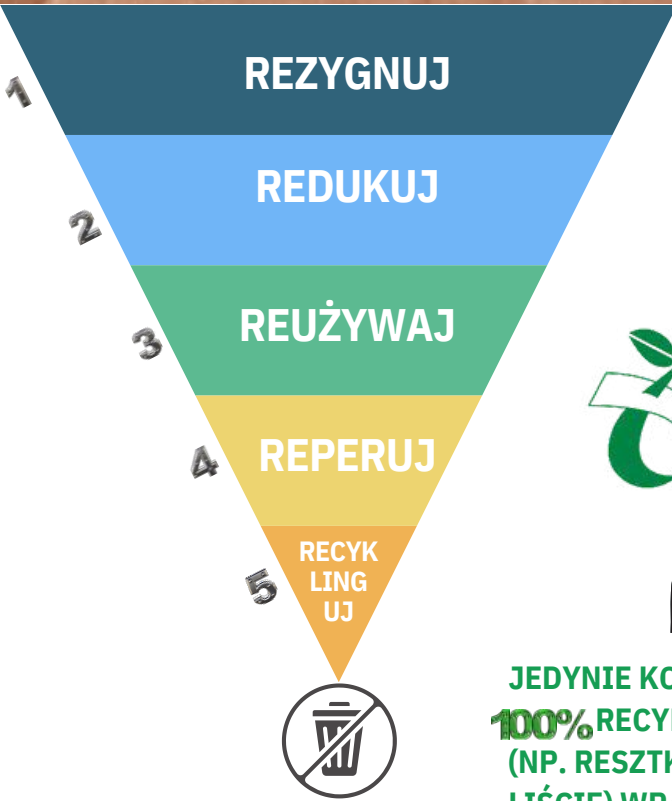

TYLE WAŻY MAŁY SŁOŃ!

KAŻDY POLAK WYTWARZA AŻ 329 KG ODPADÓW ROCZNIE! TO PONAD 1316 KG W PRZYPADKU 4-OSOBOWEJ RODZINY.

GDY ZNIKAJĄ NAM Z OCZU?

JEDYNIIE KOMPOSTOWANIE ZAPEWNI 100% RECYKLINGU: ODPADY ORGANICZNE (NP. RESZTKI KUCHENNE, OBIERKI, LIŚCIE) WRACAJĄ DO GLEBY I PONOWNIE STAJĄ SIĘ POŻYWNIEM.

SPALARNIA JEST ŹRÓDŁEM 2000 ZANIECZYSZCZEŃ CHEMICZNYCH, NA WYJŚCIU, POMIMO FILTRÓW! POZA TYM SPALANIE ODPADÓW TO MARNOTRAWSTWO!

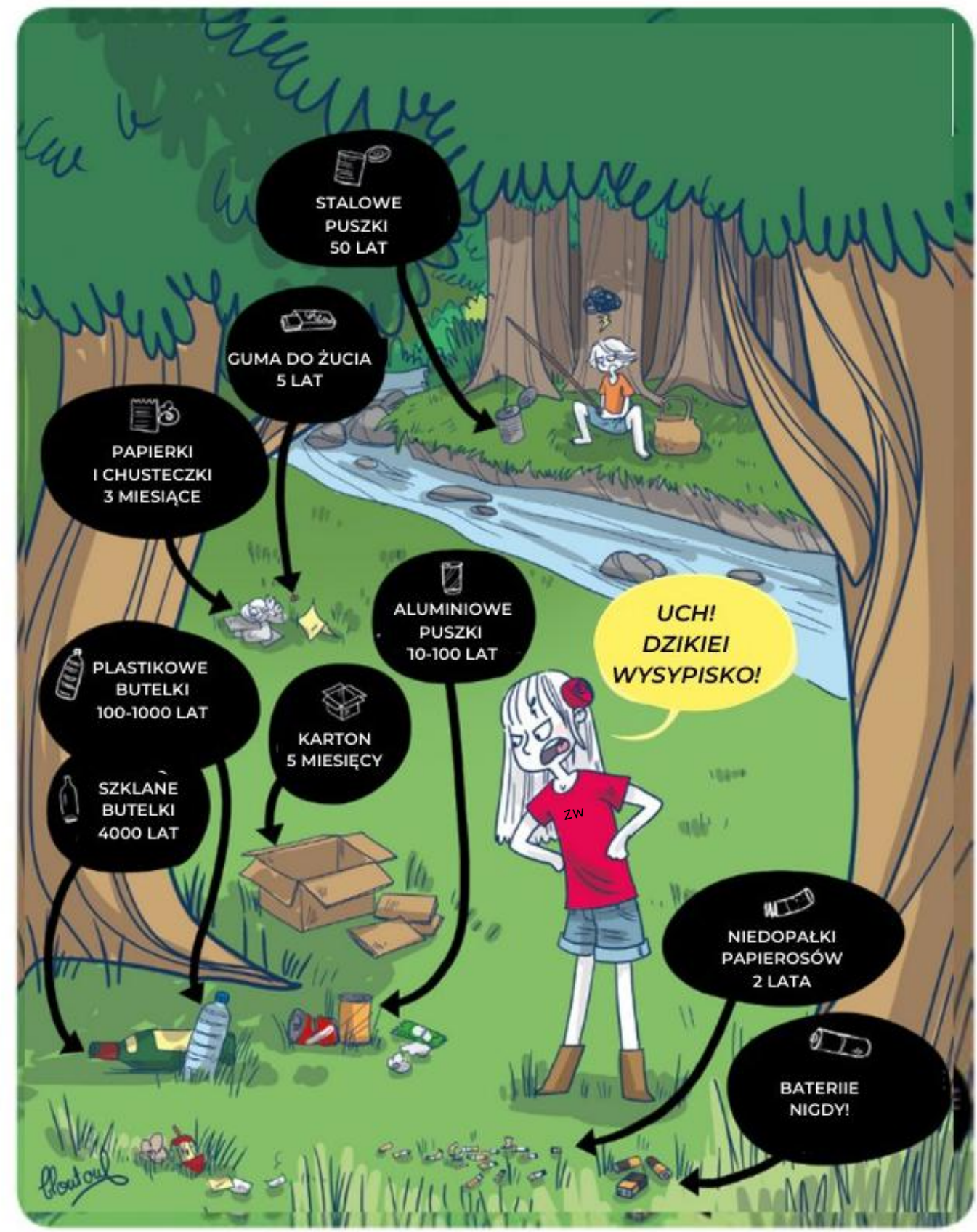
ODCIEKI ZE SKŁADOWISK ODPADÓW ZANIECZYSZCZAJĄ GLEBĘ I WODĘ ORAZ WYDZIELAJĄ METAN, KTÓRY PODGRZEWA ZIEMIĘ, PRZYCZYNIAJĄC SIĘ DO ZMIAN KLIMATU.

RECYKLING TO KAŻDY PROCES, W KTÓRYM MATERIAŁ POWRACA DO STANU, Z KTÓREGO POWSTAŁ. SZKŁO I ALUMINIUM SĄ SUPER, BO MOŻNA TAK PRZETWARZAĆ WŁAŚCIWIE BEZ KOŃCA. NATOMIAST PLASTIK MOŻNA PRZETWARZAĆ JEDYNIIE 2- 3 RAZY, ZA KAŻDYM RAZEM OTRZYMUJĄC GORSZY SUROWIEC. W DODATKU TEN Z RECYKLINGU MOŻE PRZENOSIĆ TOKSYCZNE DODATKI DO MATERIAŁÓW POCHODZĄCYCH Z RECYKLINGU.

CZĘŚĆ ODPADÓW TRAFIA NA NIEKONTROLOWANE WYSYPISKA (NP. DO LASU). ODPADY WYRZUCANE NA ŁONO NATURY DŁUGO SIĘ ROZKŁADAJĄ I POWODUJĄ SKAŻENIE ŚRODOWISKA. WIĘKSZOŚĆ Z NICH PRĘDZEJ CZY PÓŹNIEJ SPŁYWA DO MÓRZ I OCEANÓW...

JAK ZROBIĆ DETEKTORY ODPADÓW

OKULARKI DO WYDRUKU
ZNAJDZIESZ NA
NASTĘPNEJ STRONIE.

Marzena Borowska

MOŻESZ JE OZDOBIĆ, NP.
NAKLEIĆ KOLOROWY
NAPIS 'ZERO WASTE'.

Kasia Mirkiewicz

Karolina Wanat

Kinga Grabowska

Marta Korab

Małgosia Gęca

JAK MYŚLISZ CO
PRZEZ NIE
WIDAĆ?

TE PANIE TO
AUTORKI
AKCJI 'MNIĘJ
ZNACZY WIĘCEJ!'

1. Przygotuj: wydruk okularków na kartce A4, nożyczki i niepotrzebną teczkę z gumką.

2. Wytnij okularki i zrób po bokach dziurki do umocowania gumki. Kartkę możesz też złożyć na pół i skleić, wtedy będą trwalsze.

3. Zdejmij gumkę z teczki.

4. Zamocuj gumkę do okularków z pomocą jej metalowych końcówek, dokładnie tak samo, jak była zamocowana w teczce.

5. Twoje osobiste detektory odpadów są gotowe!

5

R

1. REZYGNUJ
2. REDUKUJ
3. REUŻYWAJ
4. REPERUJ
5. RECYKLINGUJ

OKULARKI DO WYDRUKU

ZERO WASTE

ZERO WASTE UŁATWIA ŻYCIE!

ALEŻ TEN PAN SIĘ MĘCZY! A PRZECIEŻ
WYSTARCZY ZAMIENIĆ TO, CO
JEDNORAZOWE, NA WIELORAZOWE,
BY NATYCHMIAST MNIĘĆ MNIEJ
ODPADÓW DO SEGREGOWANIA!

PORADŹMY MU, ŻEBY JAK NAJMNIEJ
WRZUCAŁ DO CZARNEGO POJEMNIKA
NA ODPADY ZMIESZANE, A STARAŁ SIĘ
UŻYWAĆ KOMPOSTOWNIKA I
POJEMNIKÓW NA ODPADY
RECYKLINGOWALNE.

PPRZYDAŁYBY SIĘ PANU
OKULARY ZERO WASTE,
CZYLI DETEKTORY
ODPADÓW.

ALE PO CO MI ZERO WASTE?
JA DOSKONAŁE SEGREGUJĘ -
WRZUCAM RAZ TU,
RAZ TU.

POŁĄCZ W PARY

PRZEDMIOTY JEDNORAZOWEGO UŻYTKU I ICH WIELORAZOWE ODPOWIEDNIKI

**6 POWODÓW,
DLA KTÓRYCH REZYGNUJEMY Z JEDNORAZOWEGO PLASTIKU**

ZAGADKI DLA ZEROWASTERA

POSŁUŻY DO ZAPAKOWANIA BUŁKI, DO
OCHRONY KOLAN LUB JAKO TALERZ.

MOŻNA JĄ ZWILŻYĆ I UŻYĆ DO WYTARCIA
RĄK LUB KUBKA.

CHRONI ŻYWNOŚĆ PRZED WYSYCHANIEM
LUB PRZECIEKANIEM, DOPASOWUJE SIĘ DO
KSZTAŁTU I WIELKOŚCI. UŻYWAJ ZAMIAST
PAPIERU ŚNIADANIOWEGO, FOLII DO
ŻYWNOŚCI I FOLII ALUMINIOWEJ.

TO POŁĄCZENIE ŁYŻKI I WIDELCA, WYSTARCZY
TEŻ DO POKROJENIA JEDZENIA. UŻYWAJ
ZAMIAST JEDNORAZOWYCH SZTUĆCÓW.

MOŻESZ DO NICH SPAKOWAĆ (LUB KUPIĆ)
NAWET „MOKRE” PRODUKTY, NP. SAŁATKĘ.

NAWADNIAJ SIĘ PRZY JEGO POMOCY BEZ
POLEGANIA NA PLASTIKOWYCH
JEDNORAZOWYCH BUTELKACH. W CIĄGU DNIA
PO PROSTU UZUPEŁNIAJ GO WODĄ Z KRANU.

UŻYWAJ DO ZAPAKOWANIA KANAPEK,
OWOCÓW LUB RESZTEK JEDZENIA.
NIE ZGNIOTĄ SIĘ NA PEWNO.

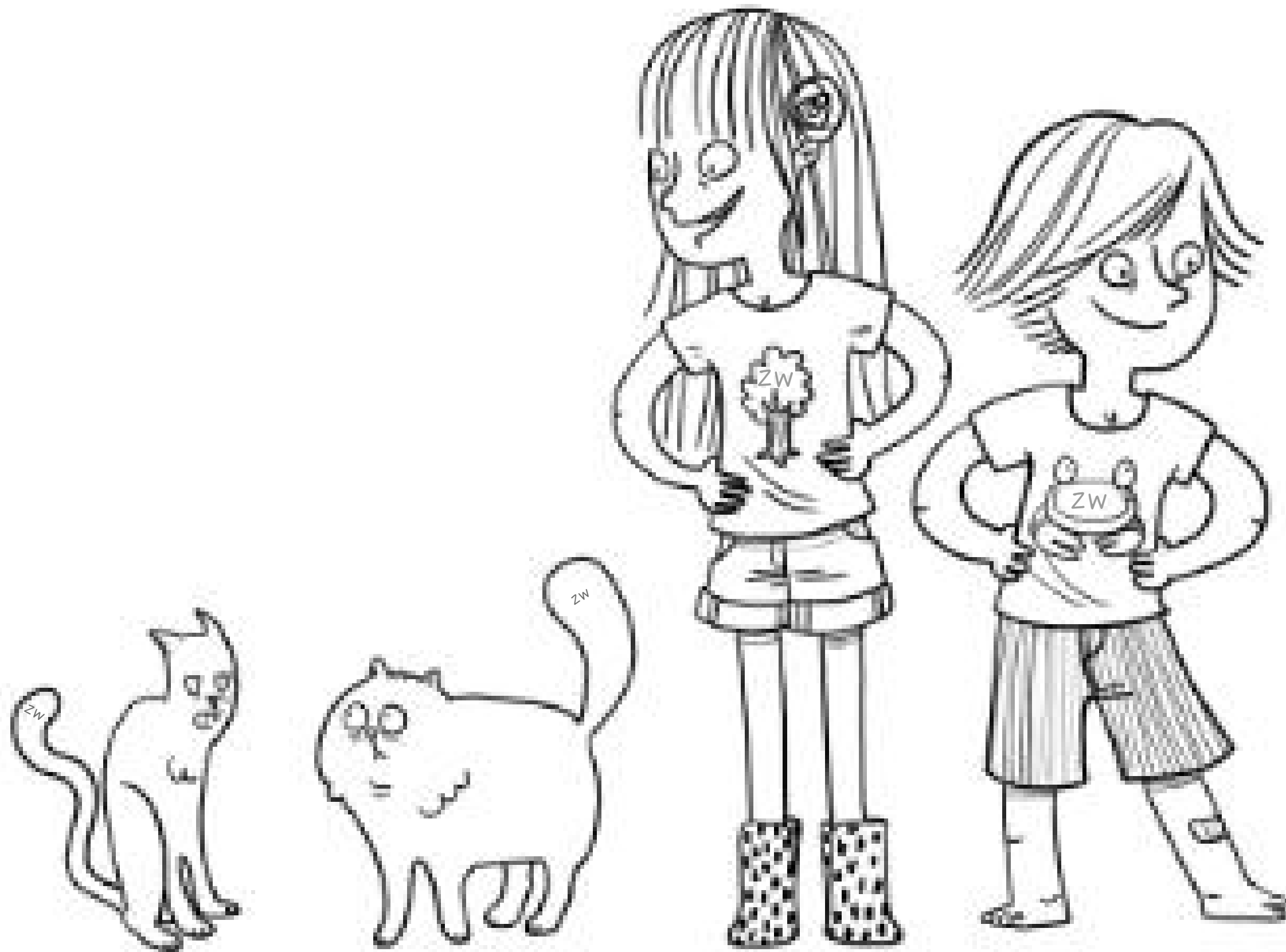
MOŻESZ DO NIEJ SPAKOWAĆ (LUB KUPIĆ)
WSZYSTKIE „SUCHE” PRODUKTY I PRZEKĄSKI,
NP. MIESZANKĘ ORZECHÓW I RODZYNEK.

NAJLEPSZA JEST Z BAWEŁNY. BRUDNĄ
PO PROSTU WRZUĆ DO PRANIA.

KOLOROWANKA ZEROWASTERA

WYDRUKUJ NA DRUGIEJ STRONIE ZUZYTEJ KARTKI PAPIERU

Mniej
znaczy
wiecej!

POKOLORUJ I WYMYŚL INNE NAPISY W DYMKACH

WYDRUKUJ NA DRUGIEJ STRONIE ZUZYTEJ KARTKI PAPIERU

Mniej
znaczy
wiecej!

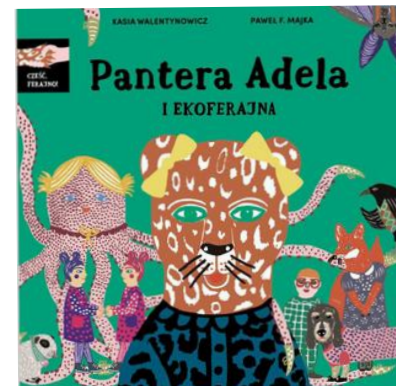
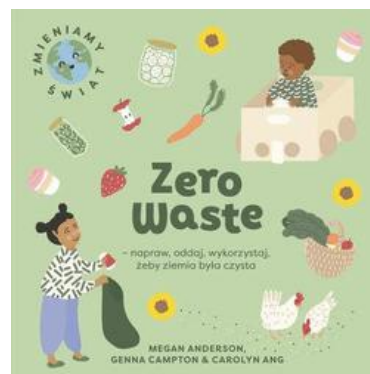
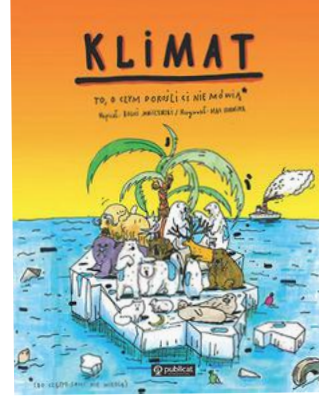
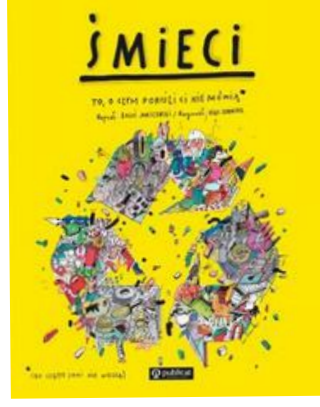
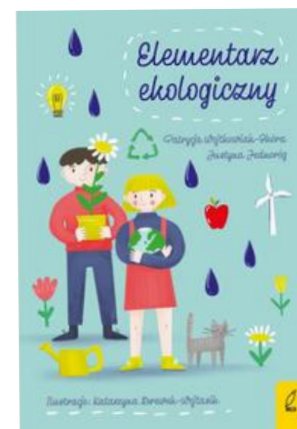
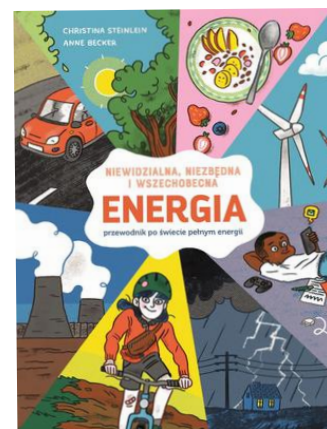
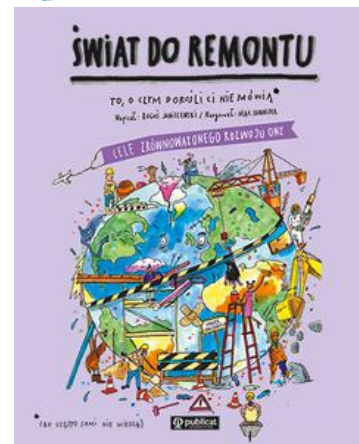
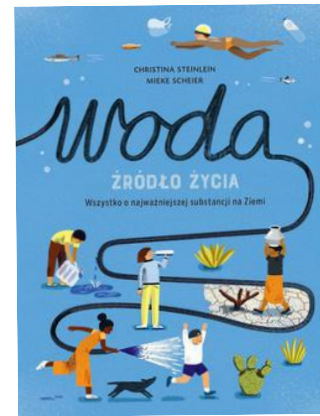
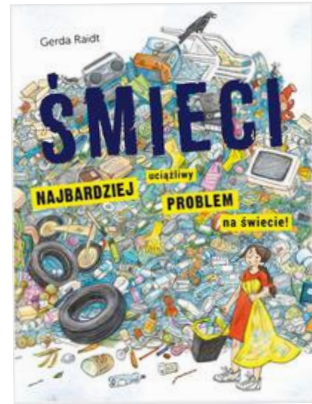
„SUPERBOHATEROWIE ZERO WASTE”

KSIĄŻECZKA O ZERO WASTE DLA DZIECI

JEST TEŻ WERSJA
W JĘZYKU
UKRAIŃSKIM!

TO WARTO PRZECZYTAĆ

*Mniej
znaczy
wielej!*

ORGANIZATOR:

POLSKIE STOWARZYSZENIE
ZERO WASTE

ZESPÓŁ:

MAŁGORZATA GĘCA, AUTORKA I EKSPERTKA MERYTORYCZNA PROJEKTU, PSZW
MARZENA BOROWSKA, EKSPERTKA DS. DYDAKTYCZNYCH, PSZW
KINGA GRABOWSKA, CZŁONKINI ZESPOŁU, PSZW
KAROLINA WANAT, CZŁONKINI ZESPOŁU, PSZW

Polskie Stowarzyszenie Zero Waste, jako organizator akcji Mniej Znaczy Więcej!, udziela licencji (CC BY-NC-ND 4.0) edukatorom z placówek zgłoszonych do akcji, do wykorzystania niniejszych materiałów do celów edukacyjnych i niekomercyjnych.

Przepiękne ilustracje wykorzystane w materiałach są autorstwa Bloutouf (www.bloutouf.fr). Inspiracje czerpaliśmy z książki dla dzieci „Les Zenfants presque Zero Dechet”. Jej autorami są Benedicte Moret (czyli właśnie Bloutouf!) i Jeremie Pichon, autorzy książek i bloga „Famille presque Zero Dechet”.

PARTNER STRATEGICZNY:

PARTNER:

